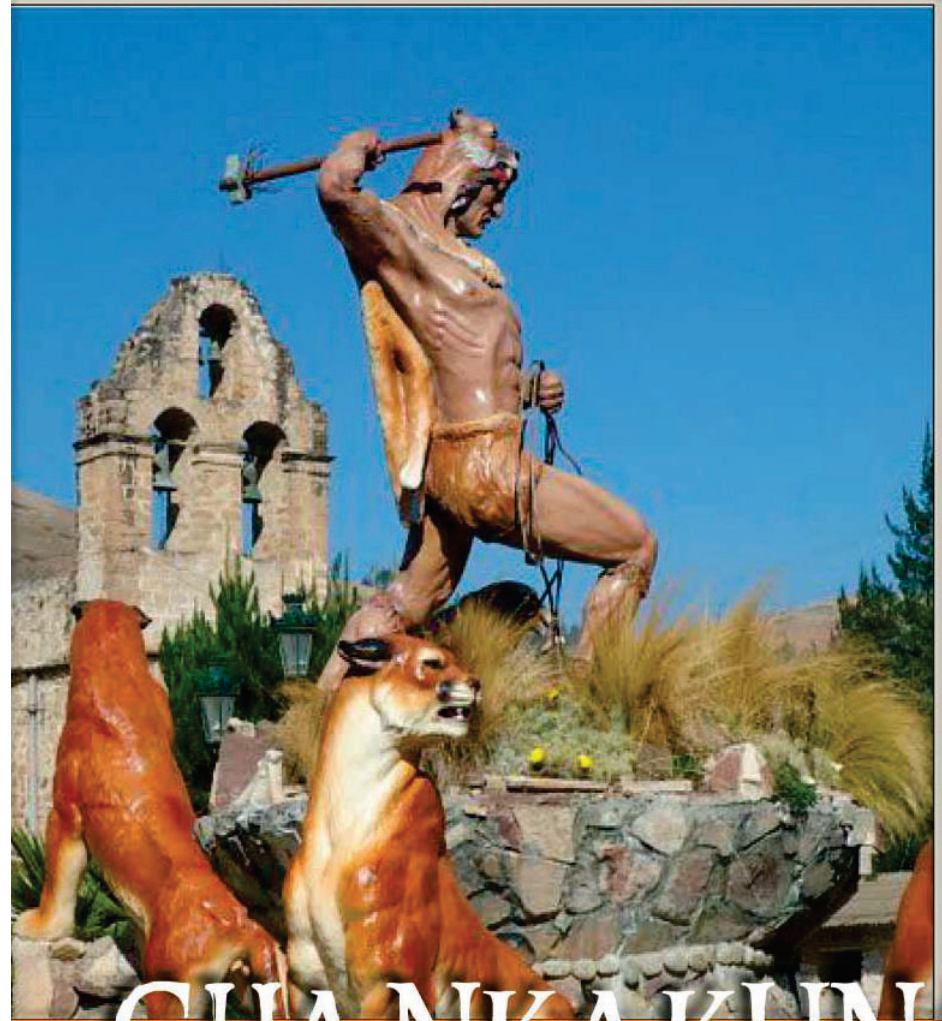

ANDAHUAYLAS - PERÚ

CHANKAKUNA

VALDA BLACK

PROYECTO ARQUEOLOGICO SONDOR- ANDAHUAYLAS

Arqueóloga de campo y profesora:
Valda Black

Diseño y diagramación:
Milagros Lizarraga Rojas

Editores:
Beatriz Marilin Lizarraga Rojas y Miguel Angel Castro Alvarez

Fotografías:
Valda Black y Beatriz Marilin Lizarraga Rojas

Apoyo financiero:
National Science Foundation y National Geographic Society, como parte del trabajo de tesis doctoral de Valda Black.

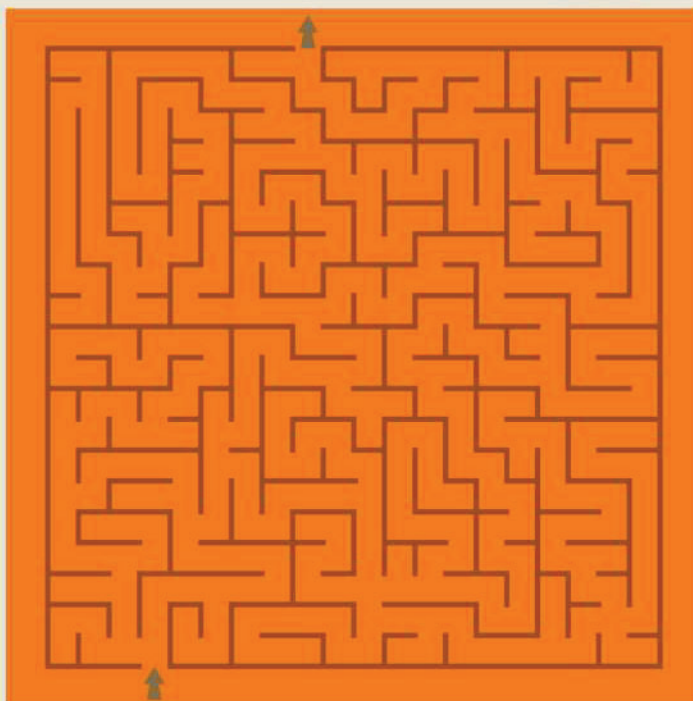
PROYECTO FINANCIADO POR:

National
Science
Foundation

WASHINGTON STATE
UNIVERSITY

CHANKAKUNAP ÑAWPA KAWSAYNIN

Ñawpa kawsay k'uskiyqa, pachapim puririyta yanapawanchis, hinallataq runakunap ñawpa kawsayninta yachanchik. Kay llamk'anapiqa ñawpa kawsay k'uskiqkuna munayllata, sumaqlлата Andahuaylas qhapaq llaqtakunata kawsayninta k'uskirqanku. Ñawpa kawsay haspiywan, tarikusqa

Ñawpa kawsay k'uskiqkuna yachayninta mast'arunku ñawpa kawsay yachanapaq. Andahuaylaspi k'uskirikuran imaynatam runakuna chay allpapi tiyarqanku hinaspapas ñawpa wasikunatawan, aya samanakunatawan hasp'ikuran kawsayninkuta yachananchikpaq. Kunanqa riqsichikum pukarakunapi llank'akusqanta chaymanpas ñawpa ADN sutichasqawan q'imirichikuchkan.

DIFERENCIAS

SONDOR WILLKA PUKARA

Sondorqa Andahuaylaspi allim riqsis-qam, chaypim sapa wata chankakunap paqariyninta raymichakun (Sondor Raymi) ichaqa kay pukarataqa inkakunapas llank'arqankum chayman chayamuspanku. Chanka ayllukunaqa manan Andahuaylasllapichu tiyarqanku, aswan karupi tiyarqanku. Sondorpi qhawakun chankakunap, inkakunap kawsay-ninkuta.

Sondor Ñawpa kawsay hasp'iyninpi yachakun: inkakuna Sondorpi kasqankuta manaraq Tawantinsuyu hatunchakuptin. Sondorpi ñawpa kawsay pachamanta chanka k'aphrikuna, inka k'aphrikuna kan chaymanta chanka - inka tinkuchisqa k'aphrikuna kan, chaymi Sondorpi paykunaga tinkurqanku. Chankakunaqa karu ayllukunamanta hamusqaku Sondorpi tiyanankupaq, llank'anankupaq ima, hinaspapas willakuy chaninchayninmanhina warmikunatapas sondorman apamusqanku llank'anankupaq chaymi huq mach'ayta tarisqaku warmi aylluta chaninchaspa.

Sondorpi achkha hasp'iykunatam ruwakurqan, chaypim imaymana yachayniyuq k'uskiqkuna karqanku ña runa k'uskiqkuna, ña karu llaqtamanta, Peru suyunchikmanta, llaqtanchikmanta ima ñawpa kawsay k'uskiqkuna

Black, V. y Beatriz M. Lizarraga Rojas ñawpa kawsay k'uskiqkuna sondor p'ampakuy p'ititata hasp'ispa.

CHANKAKUNAP IMAYNA KAWSASQANKU

Ñawpa kawsay k'uskiyqa Andahuaylas Chankakunap kawsaynintan riqsichimurqan. Yaqa waranqa wata qhipa, Chankakuna antimanta, kuntimanta Andahuaylasman chayamurqanku chaypitaq tiyapusqaku, kaypi urqkunap mukukunpi tiyarqanku, sinchiman tukuspanku, mihuyninkuta allpankuta amachaspanku, hinaspataq paquchata michispa, allpata llank'aspa kawsasqaku chaymantapas mihuykunata paqarichirqanku.

Ñawpa kawsay k'uskiywan yachakun chankakunaqa ayankunata mach'aykunaman churarqanku ayllun uhupi. Chankakunaqa ñawpaq mallkinkunata samincharqanku, hinaspapas mallkinkunaman suñata saqirqanku, ña qharikunata, ña warmikunata, ña warmakunata wañuqtinku kuskata churarqanku. K'uskispa yachakun ayllupuralla sawakurqanku, warmikunataq qharip ayllunman tinkurqan hinaspapas umanta suyt'uyachirqanku ichaqa kayqa ayllun kama-chiyninmanhina karqan.

